Asociaţia "METROU UŞOR"
CIF: 33589418, Nr. înreg. Reg. Naţional ONG: 17914/A/2014
Adresa: Bd. N. Grigorescu, nr. 43, bl. D1, ap. 69, Sec. 3, Bucureşti, România
E-mail: contact@metrouusor.com / Web: metrouusor.com
Cont: RO64 RNCB 0078 1430 3505 0001, BCR Ştefan cel Mare

Fotografie copertă: Șerban Lăcrițeanu

Proiect de bugetare participativă, ediția iunie-iulie 2022:

SALVAREA ȘI RESTAURAREA ULTIMULUI TRAMVAI ISTORIC ROMÂNESC V2A-2S FABRICAT LA BUCUREȘTI

Introducere

În pofida celor peste 150 de ani în care transportului public a fost omniprezent în funcționarea vieții cotidiene bucureștene, promovarea istoriei acestui serviciu de importanță strategică nu a fost privită cu interes în deceniile trecute la nivelul autorităților, pentru a realiza un Muzeu dedicat. La inițiativa companiei de transport și prin dedicarea unor salariați și pasionați, a luat naștere o expoziție interioară cu artefacte istorice și miniaturi ale transportului public. De asemenea, de-a lungul anilor, ***câteva tramvaie au fost restaurate și sunt utilizate anual la parade****. Între timp, în ultimele decenii, zeci de modele distincte de vehicule, majoritatea autohtone, fabricate chiar la București, au dispărut din existență, fiind casate în totalitate.*

Astfel, în septembrie 2019 a luat naștere ***inițiativa civică*** *pentru edificarea unui Muzeu de sinestătător dedicat transportului public din București, asemeni tuturor capitalelor europene. Asociația „Metrou Ușor" a lansat campania pentru înființarea Muzeului Transportului Bucureștean, proiect prevăzut în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) 2016 - 2030. La vremea respectivă, autoritățile locale derulau mai multe licitații pentru casarea vehiculelor scoase din uz, printre care s-au numărat inclusiv vehicule istorice autohtone unicate, cu valoare de patrimoniu tehnic, păstrate ani de zile în vederea expunerii într-un muzeu al transportului public. Din 2019 și până în prezent, petiția pentru înființarea Muzeului Transportului Bucureștean a strâns aproape 3000 de semnături.*

În iulie 2021, Asociația „Metrou Ușor" a demarat redactarea unui Raport actualizat cu inventarul și starea tuturor vehiculelor cu potențial istoric, în vederea analizării, restaurării și expunerii acestora într-un viitor Muzeu al Transportului din București. Realizarea documentului s-a bucurat de deschiderea STB S.A. și mai ales a tuturor angajaților și reprezentanților STB S.A. care au interacționat cu membrii Asociației în decursul vizitelor.

În contextul dispariției constante a vehiculelor relevante istoric, prin proceduri casare, Asociația "Metrou Ușor" a identificat, prin deschiderea STB S.A., toate vehiculele încă existente în patrimoniul public al societății, ce au potențial expozițional în scop cultural, istoric și curatorial, la nivelul anului 2021. În parcul STB S.A. se regăsește o paletă largă de vehicule cu potențial istoric ce pot deveni, în funcție de starea curentă și de necesarul investițiilor pentru reparații sau restaurări, exponate ale viitorului Muzeu al Transportului Public și Mobilității din București. STB S.A. dispune de vehicule ce încă pot fi salvate, conservate și restaurate. Instituția încă are ce expune și arăta generațiilor viitoare!

Printre aceste vehicule autohtone, cu o puternică încărcătură istorică pentru București, regăsim tramvaiul V2A-2S, ultimul existent, care face obiectul prezentului Proiect de Bugetare Participativă derulat de P.M.B. – ediția iunie-iulie 2022.

Eligibilitatea proiectului

Asociația „Metrou Ușor” consideră proiectul ca fiind conform cu **Regulamentul** de desfășurare a ediției iunie-iulie 2022 a campaniei de Bugetare Participativă inițiată la nivelul P.M.B.

Proiectul respectă Regulamentul, conform CAPITOLULUI 4. LIMITE DE COMPETENȚE/DOMENII DE APLICARE, pct.4 “*Proiectul trebuie sa fie sau sa poata fi asimilat unei actiuni/activitati aflate in aria de competenta a P.M.B./Institutii subordonate C.G.M.B. sau unei investitii aflate in competenta P.M.B./Institutiilor subordonate C.G.M.B. si sa vizeze un bun administrat de Municipiul Bucuresti*”, întrucât bunul în cauză are un statut juridic cert, fiind proprietarea Municipalității prin compania STB S.A., subordonată C.G.M.B. Mai mult, operațiunea de restaurare se va realiza internalizat în Uzina STB, URAC, aflată în sfera de control a P.M.B. De asemenea, proiectul respectă toate criteriile de eligibilitate de la CAPITOLUL 7. CRITERII DE ELIGIBILITATE A PROIECTELOR, pct.1.

Restaurarea tramvaiului se încadrează la Domeniul nr.5, “*Punere în siguranță, reabilitare sau restaurare*”.

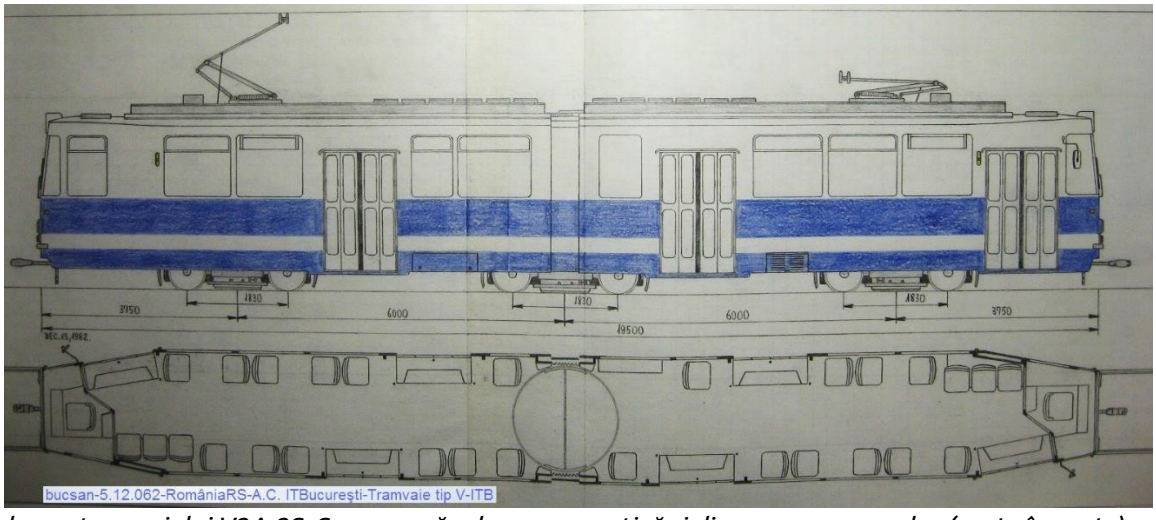
Obiectul proiectului: Tramvaiul V2A-2S 4042

Tramvaiul V2A-2S **4042** face parte dintr-o serie restrânsă de vagoane bidirecționale alcătuite din două module, cu două posturi de conducere și cu uși pe ambele laturi, destinate circulației pe linii fără bucle de întoarcere.

În toamna anului 1982 este construit prototipul tramvaiului bidirecțional V2A-2S. Este echipat cu boghiuri monomotoare construite la IRA Grivița și va primi numărul de parc 4037, urmând a fi construite încă 7 tramvaie (4038 – 4044), dintre acestea făcând parte și vagonul **4042**, ce are numărul de fabricare **393/1982**.

Tramvai V2A-2S în schema originală. Fotografie extrasă dintr-un pliant de prezentare al modelului.

Schema tramvaiului V2A-2S. Se remarcă schema cromatică și dispunerea scaunelor (spate în spate), ambele elemente fiind definitorii pentru vagonul 4042. Autor: Ing. Mihai Bucșan.

Vagonul **4042**, împreună cu celelalte garnituri V2A-2S, sunt date în exploatare pe **10 martie 1983**, participând la **inaugurarea liniei de tramvai 41**, ce la vremea respectivă făcea legătura dintre Piața Scânteii și Șos. Crângași trecând peste noul Pod Grant. Culoarea albastră, definitorie pentru acest model de tramvai, ce reprezenta pe atunci noua identitate vizuală a I.T.B. La fiecare ușă erau lipite pictograme cu atenționări și interdicții, dar și indicații cu sensurile de acces în și din tramvai.

Tramvaie V2A-2S inaugurând linia 41 (Piața Scînetii – Șos. Crângași) în 1983. Foto: Hans Lehnhart.

Pe măsură ce **4042** trece prin revizii și reparații, au loc modificări estetice. Pictogramele sunt înlăturate, logoul I.T.B. este micșorat și i se adăugă numărul de inventar al tramvaiului, ușile își pierd ferestrele inferioare, se schimbă schema cromatică. Apar modificări și la nivelul caroseriei. La mijlocul aniilor 1990 îi este înlăturată masca din jurul farurilor, iar la începutul anilor 2000 întreaga parte frontală este reconstruită. Caseta ce afișa traseul este scoasă, în locul ei fiind instalat parbrizul „panoramic", caracteristic vagoanelor V2A și V3A construite după anul 1986.

Stânga: V2A-2S 4042 în depoul Giulești, anterior retragerii, 23 aprilie 2010.
Dreapta: V2A-2S 4042 în depoul Victoria, ulterior retragerii, 24 noiembrie 2010. Foto: Gabriel Dumitriu.

Timpul și mentenanța își vor pune și ele amprenta. O caracteristică a tramvaielor V2A au fost ușile ce se *trânteau* la deschidere / închidere din cauza motorașelor bruște. Ușile se vor deteriora, devenind pline de suduri în urma cedării îmbinărilor. Împiedicarea ușilor din a se închide în momentele de supra-aglomerație va duce inclusiv la deformări structurale.

Vagonul este retras în **august 2010** și adus din depoul Giulești în depoul Victoria, **cu intenția clară de a fi restaurat și scos la parade ca tramvai istoric**. Rămâne astfel ultima garnitură V2A-2S, dar și ultimul tramvai din familia V2A ce supraviețuiește la București. Din păcate, interesul pentru restaurarea acestui vagon dispare, astfel că în perioada 2010 – 2020, vagonul va sta sub cerul liber, procesul de degradare fiind înlesnit și de sustragerea mai multor componente (în special geamuri), fapt ce a permis distrugerea interiorului de către intemperii.

4042 – starea în care se afla la data de 27 octombrie 2019. Foto: PaulM.

Situația culminează în anul 2020, când STB scoate acest tramvai (împreună cu alte 8 vehicule istorice, unicate) în repetate rânduri la casat prin Bursa Română de Mărfuri, pentru a fi valorificat ca deșeu. Asociația „Metrou Ușor” și societatea civilă s-au opus vehement casării istoriei, astfel că vehiculele în cauză au fost, din fericire, scoase de pe listă și ferite de casare, până în prezent. **4042** se află actualmente în stare de degradare accentuată, având elemente de caroserie lipsă și urme de coroziune vizibile atât la exterior, cât și la interior. **Cu toate acestea, vagonul poate fi restaurat la URAC, locul unde prin talentul, profesionalismul și dedicarea lucrătorilor au fost restaurate vehicule în condiții mult mai precare.**

4042 – exterior, vedere din lateral. Sunt prezente urme de coroziune, însă tramvaiul se află în stare bună la exterior după 10 ani de conservare sub cerul liber.

4042 – cele trei boghiuri prezintă urme de degradare accentuată, însă majoritatea componentelor s-au păstrat de-a lungul celor 10 ani.

4042 – exterior, detalii uși. Ușile s-au gripat în cei 10 ani, astfel că membrii Asociației „Metrou Ușor” nu au putut fotografia și înăuntru. Se remarcă urme de coroziune accentuată.

4042 – postul de conducere este devastat, necesitând o reconstituire completă.

4042 – interior, detaliu mecanism ușa 1. Elemente corodate în principal datorită sustragerii geamurilor, însă nu se remarcă elemente lipsă.

4042 – interiorul. Detaliu melamină deteriorată. Se remarcă trapa de evacuare din sticlă.

Noua linie de tramvai peste Podul Grant

Începînd de mîine, **10 martie**, vagoanele V2A—2, creație a I.T.B., în culorile alb-albastru, purtînd indicativul 41, vor circula peste podul Grant, făcînd legătura între Piața Scînteii și Piața Crîngași. Traseul **tramvaiului 41** va fi următorul: Piața Scînteii, bd. Mărăști, str. Turda, pasajul Grant, pînă la Piața Crîngași. Între Piața Scînteii și bd. 1 Mai, tramvaiele acestei linii vor avea stații comune cu cele ale liniilor 3 și 4. Pe strada Turda, ele vor opri la începutul pantei pasajului Grant, lîngă parcul România Muncitoare, iar pe șos. Crîngași, în dreptul str. Portărești, unde va fi și capătul de linie.

Articol din presa vremii, 10 martie 1983.

Obiectivul proiectului: Restaurarea

Asociația „Metrou Ușor" propune pentru tramvaiul V2A-2S 4042 restaurarea cât mai urgent cu putință a acestui **vagon istoric cu valoare de patrimoniu tehnic național**, internalizat la Uzina STB, URAC. Reamintim că este vorba despre primul tip de tramvai ce a deschis linia 41 în anul 1983. Până în prezent, linia 41 a fost modernizată la rang de „metrou ușor" (așa cum este supranumită), fiind cea mai importantă linie a STB. 4042 este necesar să fie restaurat în schema sa originală, albastră, iar caseta de afișaj pătratică și masca faruruilor să fie reconstituite pentru a readuce vagonul la starea originală din 1982-1983.

Mai mult, „metroul ușor" împlinește pe data de 21 octombrie 2022 20 de ani de funcționare. În 2023 se împlinesc 40 de ani de la inaugurarea liniei 41. Un omagiu potrivit adus liniei 41 este restaurarea vagonului 4042.